T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
ANKARA

ACELE
SÜRELİ
...../...../2004
04 AGUSTOS 2004

SAYI : B.09.0.APK.0.21.00.00.17/ 1243
KONU : İstanbul Milletvekili
Mehmet Ali ÖZPOLAT'ın
Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 08.07.2004 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-6293/ 20589 sayılı yazısı

İlgi yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Mehmet Ali ÖZPOLAT'ın, beklenen İstanbul Depremi ile ilgili olarak hükümetin çalışmaları ve alınan tedbirler ile 1 yıl önce hazırlanan "İstanbul Deprem Master Planı" nın akibeti hakkında Sayın Başbakanımıza yönelttiği, Sayın Başbakanımızın da Bakanlığım Koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri, **T.B.M.M. 7/3016** Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi incelenmiş olup, konulara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Zeki ERGEZEN
Bakan

EKLER :
Ek 1- Cevap yazısı (1 adet – 4 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
-T.B.M.M. Başkanlığı

Bilgi :
-Başbakanlık

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET ALİ ÖZPOLAT'IN
T.B.M.M 7/3016 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR :

Ülkemiz tümüyle bir deprem ülkesi. Ama kozmopolit yapısı, zemin özellikleri, denetimsiz ve plansız yapılaşma gibi öznel nedenler, depremi İstanbul için daha da büyük risk haline getiriyor. Zira İstanbul'daki 1 milyon 250 bin yapının neredeyse %70'i, kaçak yapı statüsüne giriyor.

Diğer yandan son zamanlarda bilim çevrelerince yapılan çalışmalar; ünlü yer bilimci Prof. Le Pichon, Prof Celal Şengör, Prof. Mustafa ERDİK gibi önemli bilim adamlarının açıklamaları dikkatleri yeniden beklenen İstanbul Depremi'ne çekti.

Bu çalışma ve açıklamalara göre Marmara fayı iki uçtan gerilmiş bekliyor. Deprem hemen yarın da olabilir... Ancak 20-30 yılı geçmeyeceği kesin. Şimdiden planlı ve akılcı bir planlama olmazsa, ülkemizi ve insanlarımızı büyük tehlikeler bekliyor.

1– Hükümetiniz bilim çevrelerinin bu açıklamalarını dikkate alıyor mu? Yapılan çalışmalardan, hazırlanan raporlardan yararlanıyor mu?

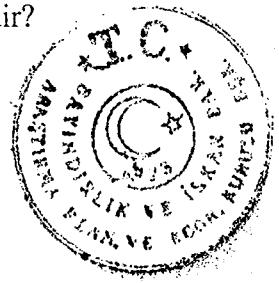
2– Bilim çevrelerinden; siyasetin ve özellikle hükümetin bilimle ilgilenmediği ve bilimden yararlanmadığı eleştirileri gelmektedir. Bu eleştirilerle ilgili düşünceleriniz nelerdir?

3– Üniversiteler, Meslek Odaları ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nce hazırlanarak yaklaşık bir yıl önce Hükümetinize de ulaştırılan, şimdiye kadar yapılmış en kapsamlı deprem çalışması sayılan "İstanbul Deprem Master Planı'na ne olmuştur? O günlerde Hükümet üyelerince, konunun Meclise taşınacağı ve gerekli çalışma ve yasal düzenlemelerin yapılacağı yönünde sözler verilmişti. İnsanlarımızın, tarihimizin, kültürümüzün, uygarlığımızın, hatta bağımsızlığımızın geleceğini ilgilendiren bu yaşamsal konuya, ne zaman sıra gelecektir?

4– Ulusal bir deprem stratejisine ve Deprem yasalarına ihtiyaç duyulduğunu düşünüyor musunuz? Bu konuda ne gibi çalışmalar yapılmaktadır.?

5– Yerel yönetimlerle, deprem hazırlıkları konusunda bir koordinasyon var mıdır? Yerel yönetimler depreme hazır mıdır?

6– Hükümet yaklaşan büyük depreme hazır mıdır? İnsanlarımızı hem uyarmak hem de gerilim ve endişeyi düşürmek için; hazırlıklarla ilgili olarak kamuoyunun bilgilendirilmesi düşünülmekte midir?

./..

CEVAPLAR :

1 – Bakanlığım, Prof.Dr.Le Pichon, Prof Dr.Celal Şengör, Prof.Dr.Naci Görür ve Prof.Dr.Mustafa ERDİK tarafından "Beklenilen İstanbul Depremi, Marmara Denizi'ndeki Deprem Tehlikesi ve Deprem Master Planı"ile JICA ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nce gerçekleştirilen "İstanbul Master Planı " konusunda 1999-2004 yılları arasında yapılan tüm çalışmaları çok yakından izlemekte olup, bu konuda yaptığı çalışmaları ve eleştirileri bilim dünyası, basın ve kamuoyuna sunmuştur.

Prof.Dr.Le Pichon ve Prof Dr.Celal Şengör, Prof.Dr.Naci Görür ekibi tarafından bugüne kadar yapılan "Marmara Denizi'ndeki Deprem Tehlikesi" konusunda, Bakanlığım Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Deprem Araştırma Dairesi elemanlarından Sismoloji Şube Müdürü Dr.Ramazan Demirtaş :

1. 2000 yılı :"Faylarda yırtılma modeli-deprem davranışı; Marmara Denizindeki Deprem Tehlikesi ve Riski'ne farklı bir yaklaşım,
2. 2001 yılı: İstanbul'u tehdit eden deprem tehlikesi
3. 2003 yılı: Marmara Denizindeki Deprem Tehlikesi ile ilgili Fransız ikilemi-fay pazarlığı – bilim ucuzluğu,

adlı üç ayrı makale yazarak bilim dünyasını, basını ve kamuoyunu bilgilendirmiş olup, bu yazılar http://sismo.deprem.gov.tr/DEPREM/DEPREMRAPORLARI/ bölümünde yer almaktadır.

2 – Ülkemizde meydana gelecek depremlerden vatandaşların can ve malı ile milli servetlerin korunması amacıyla ülke ölçeğinde alınması gereken tedbirleri araştırmak, bu konudaki temel ihtiyaçlarla hedef ve politikaları belirlemek, bilimsel teknik ve idari çalışmaları koordine etmek, ortak hedeflere yöneltmek ve desteklemek, araştırma sonuçlarını yasa, yönetmelik, tüzük, talimat veya eğitim yolu ile uygulamaya aktarmak ve uygulamayı denetlemek, Bakanlığımın ana hedefidir ve hedef 7269-1051 sayılı yasada belirtilmiştir.

Bakanlığım, yasada belirtilen tüm çalışmaları yapmakta, ulusal ve uluslar arası çeşitli kurum, kuruluş, üniversite ve özel sektörlerle işbirliği yaparak çok sayıda projeler üretmektedir. Ayrıca Bakanlığım; başta İstanbul olmak üzere ülkemizin büyük bölümü afet açısından tehlike ve risk içerdiğinden, afet konusunda bütün ülkeyi kapsayacak çalışmalarda bulunmaktadır. 3194 sayılı İmar Kanunu Revizyonu çalışmalarında üniversitelerin temsilcilerinin katıldığı atölye çalışmaları yapılmış ve bilim çevreleri ile ayrıca toplantılar düzenlenmiştir.

3 – Yapılan Master Planı çok eksik bir çalışma olup, sadece İstanbul'un bazı semtlerini kapsamaktadır. Beklenilen Orta Marmara Depreminin merkez üssünün kırığın doğusu, batısı yada ortası olması durumuna göre hasar ve can kaybı farklı olarak gelişebilecektir. Merkez üssünün kırığın doğu ucunda olması durumunda, İstanbul'un yanında, İzmit, Yalova,Bursa ve Balıkesir; merkez üssünün kırığın ortasında olması durumunda İstanbul, Bursa ve Balıkesir; merkez üssünün kırığın batı ucunda olması durumunda İstanbul,Balıkesir, Çanakkale ve Tekirdağ çok yakından etkilenecektir. Bu nedenle Master Planı Marmara Denizinin kenarlarında bulunan tüm 6 şehir için ayrı ayrı yapılmalıdır. Tam ve gerçeğe yakın bir deprem senaryosu yapabilmek için kırığın doğusu, ortası ve batısı deprem merkez üssü olacakmış gibi ve 6,5-7-7,5 büyüklüğünde deprem olacakmış gibi ayrı ayrı deprem senaryoları üretilmelidir.

4 – 22.07.2003 tarih ve 25716 sayılı Resmi Gazete de yayınlanan 4927 sayılı Kanunla Bayındırlık ve İskan Şurası oluşturulmuş olup, konusu "deprem"olarak belirlenen Şuranın 29-30 Eylül –01 Ekim 2004 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

Bu amaçla Kamu Kurum ve Kuruluşları, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları ile Meslek Odalarının temsilcilerinden, konu hakkında Kamuoyunda, Bilim çevrelerinde haklı yer edinmiş ve Bağlı oldukları Kurumda konuyla ilgili uzmanlaşmış 223 üyeden oluşan 7 adet Komisyon oluşturulmuştur.

Bu komisyonlar söz konusu Yazılı Soru Önergesinde bahsi geçen değerli bilim adamlarının da katılımı ile çalışmalarına 13.04.2004 tarihinde başlamış olup, çok sayıda toplantı gerçekleştirerek çalışmalarını 05.07.2004 tarihinde tamamlamışlar ve raporlarını Bakanlığıma teslim etmişlerdir.Söz konusu raporlarda, Deprem olgusu bütün yönleriyle incelenmiş, deprem araştırma çalışmaları, bölgesel tehlikeler, deprem riski ve sismik boşluklar, yapı malzemeleri, deprem bölgeleri haritası ve yönetmelikler, afete duyarlı kullanım politikaları, yapılaşma, afet mevzuatı, afet planlaması, arama ve kurtarma faaliyetleri, afet eğitimi, afet haberleşmesi ve medya, afetin ekonomik boyutları, sigortacılık,afet tıbbı, afetin psikolojik, sosyal, çevresel boyutları, afetlerde yeni teknoloji konuları ile depremle ilgili diğer hususlar her yönüyle tartışılarak konuyla ilgili görüşleri ve düşünceleri ortaya konulmuştur.

Bakanlığım sadece deprem değil, depremi de kapsayacak afet konusunda afet politikalarına, stratejilerine, afet risk yönetimine ihtiyaç duyulduğunu tespit etmiştir. Türkiye de afet zararlarını azaltacak ve risk yönetimine zemin oluşturacak 3194 sayılı İmar Kanunu revizyonu çalışmalarını yürütmektedir. Taslak, afet tehlike ve risklerini ortaya koyan mikrobölgeleme haritası ve afet tehlike haritası, kent planlamasının afete duyarlılık açısından yeniden tanımlanması, afet risklerini gidermeye yönelik uygulama araçlarını, güvenlikli yapılaşma ile ilgili hükümleri içermektedir. Taslak Yapı Denetimi kanunu ile de eşgüdümü sağlamaktadır. Yapı Denetimi Kanununun 19 il yerine bütün illeri kapsayacak şekilde genişletilmesi ve uygulamadan kaynaklanan sorunların imar bütünlüğü içinde çözümlenmesi öngörülmektedir.

Bakanlığımca, Ülkemizin uzun zamandır eksikliğini hissettiği ve afet zararlarının azaltılması ile afet/risk yönetimine geçişe ilişkin olarak imar planlama mevzuatı açısından, yapılması gereken her türlü yasal ve yönetsel düzenlemeyi içerecek gerekli tüm tedbirler alınmıştır.

Bakanlığım Afet İşleri Genel Müdürlüğü, afet öncesi, sırası ve sonrası çalışmalar yaparak Ulusal Sismik Ağını ve Kuvvetli Yer Hareketi Ağını zaman içerisinde genişleterek, güncelleştirerek deprem veri bankası oluşturmaya, deprem üreten diri fayları yakından gözlemeye, deprem bölgeleri haritasını yenilemeye, deprem ve afet yönetmeliklerini geliştirmeye, belli pilot bölgelerde deprem zararlarını azaltma çalışmaları yapmaya, deprem dışında heyelan, kaya düşmesi, çığ gibi diğer doğal afetlerle ilgili bilimsel çalışmalar yapmaya, imar planına esas-revize jeoloji jeoteknik etütler konusunda politika ve kriterler geliştirerek denetlemeye, 1:5000, 1:2000,1:1000'lik yerleşime uygunluk haritalarını derleyerek Mikrobölgelendirme Haritasına altlık teşkil edecek veri bankası oluşturmaya, deprem senaryosu yapmaya ve 7269 Afetler Yasasını yenileyerek Afet Yönetim ve Risk Sistemi çalışmalarına gereken önemi vermeye başlamış ve Ulusal Afet Stratejisinin oluşturulmasını hedeflemiş bulunmaktadır.

5 – - Kentleşmenin daha güvenli bölgelere yönlendirilmesi amacıyla, imar planına esas jeolojik-jeofizik-jeoteknik etütler yapmakta, yaptırmakta, standart ve politikaları oluşturmakta ve denetlemektedir.

- Mikrobölgelendirme çalışmaları kapsamında tüm belediyeler için örnek el kitabı yayınlanmıştır.

- Onarım konusunda güçlendirme yönetmeliği çalışmaları başlatılmıştır.

-Yeniden Yapılanma konusunda Doğu Anadolu Fayı boyunca yer alan Elazığ, Adıyaman, Malatya ve Maraş illerini kapsayan pilot bölgede tüm kırsal yerleşim alanlarında depreme dayanıksız yapıların yıkılarak yeniden yapılması (DEKAYAP) projesi başlatılmıştır.

- Depreme dayanıklı bina yapımı çalışmaları kapsamında "Afet Bölgelerinde yapılacak Yapılar Hakkındaki Yönetmelik" yeniden ele alınmış ve yeni yönetmelik çalışmaları başlatılmıştır.

-Yapı denetim yasası hayata geçirilmiş ve doğal afet sigortası ülkenin gündemine taşınmıştır.

- Erken Uyarı Sistemlerinin geliştirilmesi , bölgesel ölçekte ivme-ölçe istasyonları kurularak erken hasar tahmini ile ilgili pilot çalışmalar başlatılmıştı.

- Pilot bölgeler belirleyerek deprem haberci istasyonları kurulmuş ve çeşitli uluslar arası kurum ve üniversitelerle işbirliği yapılarak projeler yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir

- Bakanlığım, İstanbul ile ilgili olarak deprem senaryosu çalışması gerçekleştirmiş ve İstanbul'un yeniden yapılanması konusunda bir proje başlatılmıştır. Bu proje kapsamında JICA-İstanbul Büyükşehir Belediyesince gerçekleştirilen İstanbul Master Planı, mikrobölgeleme çalışmaları, imar planına esas jeolojik-jeoteknik raporlar, tüm afet envanteri, yapı envanteri ve devlet istatistik verileri birlikte değerlendirmeye alınmış ve GI ortamında yorumlanması planlanmıştır.

- 15 Ekim 1999 tarih ve 10 no.lu Genelge ile 1999 depremleri sonrasında başta Marmara Deprem Bölgesinde olmak üzere 11 il ve bunlara bağlı belediyelerin imar planları başta deprem olmak üzere tüm afet riskleri açısından irdelenmiş ve imar planları revize edilmiştir.

- 20 Kasım 2003 tarih ve 16628 sayılı Makam Oluru ile; jeolojik-jeomorfolojik ve iklimsel özellikleri nedeni ile doğal afetlere maruz kalabilen ülkemizde 7269 sayılı kanun uyarınca da Afet İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve sorumluluklarında olan afet zararlarının azaltılması amacıyla nüfusu yüksek ve ekonomik göstergeler açısında önemli olduğu düşünülen Denizli, K.Maraş, Manisa, Kütahya, Aydın, İstanbul, Bolu, Çorum, Malatya, Ordu, Giresun, Trabzon ve Erzincan illeri pilot iller olarak seçilmiş olup bu illerin Afet Tehlike Haritalarının hazırlanması ön çalışmalarına başlanmıştır.

- İstanbul ili genelinde bağlı belediyelerin imar planına esas olarak hazırlanmış jeolojik jeoteknik etüt raporlarının eki olan yerleşime uygunluk paftalarının (1 /1000 ve 1/2000 ölçekli) birbirleriyle ve üst ölçekli planlara ait (1/5000) paftalarla uyumunun sağlanması amacıyla bir komisyon kurulmuş ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile koordinasyonlu bir şekilde çalışmalar yapılmaktadır.

6 – Deprem öncesi,sırası ve sonrasında vatandaşlarımızın nasıl davranması gerektiği konusunda el kitapçıkları basılmıştır.

